

**DE
HISTORIE VAN HET
VOLSUNG
GESLACHT**

**SIGURD EN
BRYNHILD**

CULTUURBESCHOUWING
VIJFDE EN ZESDE KLAS

RINKRANK

De historie van het Volsunggeslacht, Sigurd en Brynhild

I. SIGURD

1. Over koning Volsung en de bruiloft van Signy, zijn dochter

Aan het begin van deze geschiedenis staat Odin, hij, die de beschermer is van vorsten en helden en het heelal bestuurt. Een van zijn zoons was Sigi, een ruw maar dapper man. Tijdens een hertejacht doodde hij de slaaf Bredi, die meer dieren had gedood dan hij; hij begroef het lichaam in een sneeuwberg, maar de moord werd ontdekt en hij moest het land verlaten. Odin gaf hem uit medelijden een schip en enkele metgezellen en beloofde hem succes bij iedere onderneming. Als een gevreesd man regeerde hij een aantal jaren over het Hunnenrijk, maar de broers van zijn vrouw overvielen hem en doodden hem en zijn hele leger.

Toen Rerir, zijn zoon, terugkwam van een verre tocht en ontdekte wat er was gebeurd, strafte hij de vijanden van zijn vader en bestuurde daarna het land zoals het een edelman betaamt. Zijn geluk werd volkomen, toen hij na het eten van een appel, waarvan hij ook zijn vrouw liet proeven, de zekerheid kreeg dat hem een kind geboren zou worden. Maar het geluk was als immer kort van duur; hij stierf vòòr de geboorte van zijn zoon, en zijn vrouw bezweek bij de geboorte van het kind.

Men noemde het jongetje Volsung; hij werd een van de nobelsten en bekwaamsten onder de vorsten. Niemand was zo machtig en rijk als hij. De wereld was nog maar jong toen hij het schoonste paleis liet bouwen, dat zijn tijdgenoten ooit hadden gezien; graven hadden het gebouwd, hertogen bewaakten de ingang, de daken waren gedekt met goud, de deuren beslagen met zilver, gravinnen weefden gordijnen en tapijten en prinsessen bestrooiden de vloeren met geurende kruiden. Zò was de woning van Volsung, de koning: een roos in het midden van de winter, een brandende kaars in de duisternis. Met zijn makkers vierde hij vrolijke feesten en de kroezen met honingdrank gingen van hand

tot hand, wanneer zij zaten onder de barnstok, een eeuwen-oude boom in het midden van de hal.

Door de vertrekken van hun sierlijk huis dwaalden de tien zonen van Volsung en Signy, de enige dochter, liefstallig als een dag in mei. Velen maakten haar het hof, maar zij lachte en schudde het hoofd bij ieder aanzoek.

Op een voorjaarsdag kwam weer een bode aan het hof en hij sprak: 'Heil u, koning Volsung, ik ben een gezant van de koning der Goten. Hij heeft horen spreken over uw overwinningen en uw grootse woning, over de dapperheid van uw tien zonen in de strijd en de westenwind heeft hem in het oor gefluisterd dat geen vrouw uw dochter Signy in schoonheid overtreft. Hij stelt prijs op uw vriendschap en uw hulp in oorlog en vrede en hij biedt u in ruil daarvoor zijn genegenheid en zijn steun aan. En als ge hem iets wilt schenken, dat alles in waarde overtreft, geef hem dan Signy, schoner dan de schoonsten en wijzer dan de wijsten.' Zo sprak de bode van Siggeir, de koning der Goten en reikte de kostbare geschenken over die hem waren toevertrouwd. Volsung lachte verstolen en de tien zonen vonden het aanzoek verre van verwerpelijk; zij droomden over de tochten, die zij met de Goten zouden maken om de landen uit noord en zuid te overmeesteren.

Niets zei de liefelijke Signy; zij zat met de handen gevouwen en haar hart werd zwaar en koud.

Maar koning Volsung sprak: 'Een groot koning dingt naar uw hand, dochter; wilt ge liggen in het bed van een machtig vorst en koningskinderen baren, zodat onze naam nimmer uitsterven zal?'

Signy bloosde van ergernis en haar stem was bitter: 'Ik zal slapen in het bed van een groot koning, ik zal aardse kinderen baren en de vernietiging van mijn jeugd zal niet van betekenis worden geacht?'

Volsung wilde antwoorden, want hij had haar lief.

Maar zij glimlachte en belette hem het spreken, zij bloosde niet meer toen ze zei: 'Mochten de goden het anders hebben beschikt! Maar al zoudt ge het nu niet willen, dan wil ik het en ik zal hem huwen en treuren over mijn leven en mijn lot.'

Zacht had zij deze woorden gesproken, maar luider was haar stem toen zij vervolgde: 'Wees goedsmoeds, koning Volsung; goed en eerlijk zijt ge in alles wat gij hebt overwogen en al wat ge onbewust doet, hebben goden u bevolen.'

's Morgens vroeg vertrok de bode; met zich nam hij de geschenken van koning Volsung en het verzoek aan Siggeir, zo spoedig mogelijk te komen om Signy te huwen en haar te voeren naar zijn land.

Hij kwam met groot gevolg, met pracht en praal. De koning en zijn zonen gingen hem tegemoet; naast Volsung was hij als een braamstruik naast een eik en zijn helm kwam niet hoger dan de schouders van de jongste der zonen. Signy woonde het drinkgelag der mannen niet bij. Maar de volgende morgen zag zij haar bruidegom. Hij zat naast haar, maar zij lachte niet en sprak evenmin, haar ogen waren hard en koud. Niemand dacht aan haar afschuw. Alleen Sigmund, de oudste der zonen, ontdekte wat in haar omging en in hem rees het verlangen het huwelijk onmogelijk te maken. Maar het woord was gegeven en het zou schande zijn het te breken. Siggeirs schuwe blikken maakten hem duidelijk wat er in het tweetal omging en hij kwam tot het inzicht dat het niet alles winst was in de kring der Volsungs te worden opgenomen. Toch lachte hij luider dan enig ander en liet niet merken wat er in hem omging.

Volsung sprak geen enkel woord; hij droomde over de grote daden van de toekomst.

Toen de feestvreugde haar hoogtepunt had bereikt, trad een vreemdeling de zaal binnen. Hij droeg een hemelsblauwe mantel over een grauw opperkleed; een van zijn ogen had hij opgeofferd om een teug uit de Mimirbron te mogen drinken. Zonder één woord stapte hij naar de boom, die men barnstok had gedoopt; hij rukte een zwaard uit zijn gordel en stak het tot het gevest in de stam.

Met een donkere stem sprak de vreemde: 'Ridders uit de landen der Goten en Volsungs, dit wapen zal het eigendom zijn van hem, die het uit de boom weet te trekken. Hij zal onoverwinnelijk worden.'

Diep onder de indruk van deze woorden en van de stem die ze had uitgesproken, zwegen de bruiloftsgasten. En vòòr een van hen bekomen was van de ontsteltenis die de verschijning had teweeggebracht, was de gestalte verdwenen, niemand wist hoe of waarheen. Zij begrepen dat het Odin was geweest, stamvader der Volsungs, beschikker over leven en dood.

Koning Volsung brak de stilte.

'Waarom zit ieder zwijgend neer? Is het gelaat van Alvader

een teken van slavernij en ziekte? Kom te voorschijn, kinderen van het Volsunggeslacht en edelen uit het volk der Goten. Grijpt het zwaard, dat voor iedere strijder van grote betekenis is.'

En koning Siggeir zei: 'Koning Volsung, gun mij de eer het als eerste te proberen, zodat niemand anders bij toeval krijgt wat ik zal kunnen verwerven.'

Volsung glimlachte: 'Begin, edele gast. Maar waan niet dat Odin vergeten is voor wie het zwaard is bestemd.'

Siggeir liep naar de eik en greep het gevest. Hij rukte vergeefs aan het zwaard, maar woedend keerde hij terug, nam zijn zetel in en sprak geen woord. Signy zat naast hem, bloedrood van schaamte door de noodlottige voorspelling.

Op Volsungs verzoek kwamen de Gotische edelen naar voren en beproefden vergeefs hun krachten. Toen greep Volsung zelf het zwaard, maar ook bij hem bleef succes uit. En noch de dienaren van de koning noch zijn jonge zonen slaagden er in, de opdracht te volvoeren. Intussen wrokte Siggeir en mompelde: 'Ze hebben mij hier laten komen om mij uit te lachen; dat feit zullen zij duur betalen.'

De Volsungs klaagden niet. Zij lachten schaterend toen de zonen een voor een hun krachten vergeefs beproefden. De laatste was Sigmund. Licht legde hij zijn hand op het gevest. Het voegde zich onmiddellijk naar zijn greep, speels en soepel, en het glinsterend blad gleed zonder moeite uit de zware eik. Hij hief het boven zijn hoofd en stond daar midden in de hal als de krachtigste boom uit de tuin, wanneer de zonnestralen op een vroege morgen in april vallen over de bloeiende takken als voorboden van de lente.

Siggeir beheerste zich met moeite. Maar hij veinsde vreugde en bood Sigmund grote schatten, wanneer hij bereid zou zijn hem het zwaard af te staan. Sigmund weigerde hoffelijk; het zou tegen de wil van Odin zijn wanneer het zwaard niet het eigendom bleef van hem die de opdracht van Alvader had volvoerd.

Met vleiende taal gaf Siggeir hem gelijk en betreurde zijn verzoek. Maar hij zag grauw van ergernis. Eindelijk verzocht hij de Volsungs hem en zijn jonge vrouw zo spoedig mogelijk een bezoek te brengen in het land van de Goten. Koning Volsung aanvaardde dit aanbod, mits hem twee maanden uitstel gegeven werd om orde op zijn zaken te stellen. 'Dan zal ik komen. En dan zullen wij spreken over de tocht.

over zee met onze drakeschepen en de strijd die wij in noord en zuid zullen voeren.'

2. Hoe de Volsungs zeilden naar het land der Goten en de val van koning Volsung

's Avonds vòòr het vertrek sloop Signy naar de kamer van haar vader. Ze lag geknield voor zijn bed en smeekte hem het huwelijk ongedaan te maken. Volsung weigerde; het woord van trouw mocht niet gebroken worden.

'Ga dan niet naar het land der Goten, vader. Siggeir is een boosaardig man en hij zint op uw ondergang.'

'Ook hier is de belofte gegeven, mijn kind. Wij zouden eerloos zijn wanneer wij haar braken.'

'Neem dan een leger mee om u en mijn broeders te beschermen.'

'Ik ga als gast en niet als strijder tegen mijn schoonzoon.' De tranen sprongen het meisje in de ogen.

'Vader, ik zal u weerzien, wanneer de strijd u in slagorde dwingt aan het strand van het land der Goten. De nornen zijn hard; maar ieder moet zijn eigen last dragen. En wie ben ik dat ik het lot van de komende jaren zou bepalen?'

Zij sloop terug naar haar kamer. De volgende morgen was zij kalm, nam afscheid van haar vader en haar broers en weende niet.

* * *

Twee maanden verstreken. Volsung riep zijn zonen en zijn trouwste dienaren samen en deelde hun mede dat Signy hem voor haar vertrek gewaarschuwd had tegen de wreedheid en sluwheid van Siggeir.

'Is het niet beter,' zo vroeg hij zijn volk, 'dat ik alleen ga in het schip van een of andere koopman en gij allen hier blijft? Als Signy de waarheid heeft gesproken, zal ik alléén sterven en zullen niet met mij al degenen die ik liefheb, omkomen.' De zonen protesteerden tegen dit plan. Zij wilden de oude koning niet verlaten. 'Zo zij het dan; tegen het lot kan niemand strijden. Als vrienden zullen wij samen vertrekken en onze opgeruimdheid bewaren, wàt er ook komen zal. En de goden, mijn eigen voorouders, zullen dit huis beschermen.'

De zeilen werden gehesen en het schip voer naar de Gotische kust.

Op het strand zagen de Volsungs een eenzame figuur. Het was Signy.

‘Keer terug,’ riep zij nog voor zij aan land waren gekomen. ‘Siggeir is een verrader. Er is een hinderlaag opgesteld, waardoor ge allen in zijn handen zult vallen. Zelf heeft hij zich teruggetrokken in zijn burcht; hij schaamt zich en wil u niet zien. Maar hij wenst uw ondergang. Ga niet verder en neem mij mee naar het vaderland.’

‘Eenmaal heb ik beloofd’ – aldus koning Volsung – ‘dat ik mij nimmer zou terugtrekken voor het zwaard of het vuur. Tot nu toe heb ik dat woord gehouden. Wilt ge nu dat ik het ontrouw zal worden? Zie, hoe sterk uw broers zijn. Moeten zij door de meisjes worden bespot, omdat ze de strijd niet aandurfdan? Ga terug naar de koning, die uw echtgenoot is en draag het lot dat voor u is bestemd.’

Zij kuste haar vader en keerde met gebogen hoofd terug. Siggeir ontving haar met spottende hoffelijkheid – blijkbaar had hij begrepen waar zij geweest was en wat ze had gedaan.

Als een kleine horde trokken de Volsungs in de richting van Siggeirs burcht. Gaande over de top van een heuvel ontdekten zij een groot leger dat hen opwachtte.

‘Ontvangt Siggeir op deze wijze zijn gasten?’ vroeg Volsung zijn zonen.

Na een wilde strijd zonk koning Volsung ter aarde. Hij stierf, zoals het een krijgsman van zijn formaat betaamt. De wachters bij de deuren van Walhalla maakten zich gereed hem met al de eerbied te ontvangen die hij verdiende. In enkele uren was de strijd beslist. De tien zonen werden gevangelijk weggevoerd; ondanks hun wonden klaagden zij niet.

3. Over de dood van de Volsungs en hoe Sigmund woonde in het wilde woud

Siggeir ontving het bericht dat koning Volsung was gevallen en de tien broers gevangen waren genomen. De dienaar waagde het te zeggen: ‘Zij zijn nobele strijders. Is het niet goed hen terug te laten gaan naar het land, waaruit zij gekomen zijn?’

Siggeir grijsde.

'Een wijs man heeft gezegd: Sla de wolf dood bij de huisdeur, zodat je geen last van hem hebt in het bos. Zij zullen allen sterven.' En hij verheugde zich over het zwaard van Odin, dat Sigmund ontnomen was.

Tot Signy, die om genade kwam smeken zei hij: 'Ik zal hen een paar dagen laten leven in de vrije natuur. Aan een zware eik zullen ze met kettingen worden gebonden, dan kunnen de verscheurende dieren hun keuze doen.'

Zo geschiedde het. Signy werd opgesloten in een kamer, waardoor het onmogelijk voor haar werd de broers te helpen. En iedere dag zond Siggeir een dienstman naar het bos om te zien wat er van de broers was geworden. Telkens kwam het bericht: 'Twee van de zonen zijn verscheurd. Er is niets dan hun beenderen over.'

Eindelijk leefde alleen Sigmund nog.

Toen kwam de boodschap dat alle broeders gestorven waren. Siggeir sprak geen woord. Maar Signy sprong op, drong door de menigte heen als een hinde die getroffen is. En haar kamieners vluchtten voor haar, toen ze haar gezicht en haar wilde ogen zagen; in de avond liep ze naar buiten; niemand hinderde haar, want men beschouwde de geschiedenis als afgedaan. Zij ging langs de gele akkers en de groene schapeweiden en toen zij het woud bereikte, was het donker geworden. Toch vond zij gemakkelijk het pad, waarlangs de boodschappers telkens waren gegaan; ook gaf de maan een schemerig licht. Plotseling zag ze een rijzig man voor haar staan. Ze herkende Sigmund en sprong hem om de hals. 'Leef je, Sigmund, of ben je een geest? Wat doe je midden in de nacht in dit bos?'

'Ik leef inderdaad. En ik verzamel de beenderen van onze broeders.'

'Vertel mij hoe je in leven bent gebleven terwijl de anderen allen gestorven zijn.'

'Iedere nacht kwamen twee wolven die twee van ons grepen. Dat was ook gisteren het geval, toen alleen Sigi en ik nog leefden. Ik heb met de wolf geworsteld of ik zelf een wolf was en tijdens de strijd brak de ketting, waarmee ik aan de boom gebonden was. Toen de wolf dood was, ben ik gevlucht. Maar ik keerde terug om de resten te begraven van hen die ik liefhad.'

Lang spraken Signy en Sigmund tezamen. Toen de morgen

aanbrak, keerde ze terug naar de gehate man aan wie ze gebonden was. En Sigmund drong diep door in de ontoegankelijke wouden, waar niemand hem zoeken zou, omdat Siggeir dacht dat hij gestorven was.

4. Over de geboorte en opvoeding van Sinfiotli, Signy's zoon

Als Siggeir in de raad van zijn wijze mannen zat, lag het zwaard van Odin op zijn knieën; hij zond schepen naar het land der Volsungs en liet daar roven wat er maar geroofd kon worden. Signy was zijn vrouw en zijn dienstbode; zij maakte zich volkomen ondergeschikt aan zijn wil en er was nimmer enige twist. Hij was overtuigd van zijn wijsheid.

Wel zwierf Signy door de bossen en moerassen, zodra de koning haar vrij liet. En zo vond zij na enkele weken de woning van Sigmund: een rotshol bij de rivier. Ze zag hem zitten, turende over het immer vloeiende water. Hij was een man van weinig woorden, krachtig en nadenkend. Zij weende niet meer toen zij hem gezien had; ze ging stil haar weg, vroeg niets en lachte nimmer.

Op een morgen in het voorjaar stond Sigmund op een grasveld bij zijn woning; hij was bezig met het smeden van een gouden zwaard. Gestoord door een vrouwenstem wendde hij zich om.

'Woudbewoner, doe mij en dit kind geen kwaad. Ik breng u een boodschap van Signy: hier is een kind van tien jaar; voed het op en onderzoek of het een man kan worden; zo neen, zend het ons dan terug.'

Sigmund begreep dat het een zoon van Siggeir was. Hij zette de jongen op zijn schouders, gaf hem zijn zwaard in bewaring en waadde door de rivier.

Het kind bleek een zwetser te zijn en herinnerde Sigmund op onaangename wijze aan zijn vader. Na een paar dagen nam hij een proef. Hij zei: 'Ik ga op jacht, bak jij intussen een brood.' Toen hij terugkwam, vroeg hij: 'Is het werk gedaan?' Sidderend zei de jongen: 'Ik nam de meelzak, maar daar bewoog iets in en ik was bang dat het een slang was.' Sigmund lachte en haalde de adder te voorschijn.

Maar hij ergerde zich over de lafheid van het kind en bracht het naar de zoom van het woud met de opdracht: 'Zeg aan je moeder, dat ik wel bereid ben zonen van goden op te voeden, maar niet de zonen van koningen.'

Signy dacht lang na over dit woord van Sigmund. Zij zei tegen zichzelf: 'Waar is de tijd gebleven, dat een zuster en een broer konden trouwen, wanneer bijzondere omstandigheden dat nodig maakten?'

Terwijl zij zat te peinzen, kwam een zigeunervrouw het paleis binnen. Zij was jong en behaagziek, een mooi meisje, dat in staat was mannen het hoofd op hol te brengen. Tijdens een gesprek deelde zij mee dat zij de kunst verstond met anderen van gedaante te wisselen.

'Hier ligt de mogelijkheid het geslacht der Volsungs voort te planten,' dacht Signy. Zij stelde het meisje voor tijdelijk haar gestalte en gelaat te ruilen met die van haarzelf en bood haar veel geld voor deze verwisseling. Er was geen enkel bezwaar.

In haar nieuwe gedaante ging Signy naar de woning van Sigmund. Het was donker en de edelsmid sliep. Zij klopte aan. Een stem vroeg: 'Wie stoort mij in het holst van de nacht?' 'Ik ben verdwaald en huiver voor de wilde dieren. Zend mij niet terug.' De stem was zacht en liefelijk en trof de eenzame kluizenaar. Daarom opende hij de deur en liet het meisje binnen. Zij bleef enkele dagen bij hem; beminnelijk waren haar woorden en zij zong de liedjes die hij in zijn prille jeugd had geleerd. In de nacht hoorden zij het water ruisen, eindeloos, en de maan glansde boven de toppen der bomen. Toch keerde Signy naar de man terug voor wie ze geen eerbied had, maar die ze moest verdragen.

Meer dan tien jaren gingen voorbij. Toen stond op een goede dag opnieuw de dienaar, die vroeger de zoon van Siggeir had gebracht met een kind voor hem: de zoon van Signy en Sigmund.

'Hier is weer een jongen, die opgevoed moet worden. Handel met hem naar welgevallen. Dit vraagt u koningin Signy. Hij heet Sinfiotli.'

Zonder te weten dat het zijn eigen zoon was, aanvaardde Sigmund de opdracht. Het was een zwijgzaam, maar aandachtig kind en Sigmund voelde een wonderlijke sympathie voor hem. Toch besloot hij ook deze jongen aan de proef te onderwerpen. Hij zei: 'Ik ga op jacht, bak jij onderwijl het brood.' En toen hij terugkwam, zei de jongen: 'Er zat een adder in het meel. Ik heb hem door het brood gekneet en alles tezamen gebakken.'

Sigmund verheugde zich over de dapperheid van de knaap.

Zelf kon hij zonder gevaar omgaan met adders en vergif drinken bovendien; hij begreep dat ook Sinfiotli ongevoelig was voor slangebeten. Hij zei: 'Je hebt de giftigste van alle slangen in het brood gebakken en wij zullen er niet van eten.'

Van dit moment af werd hij de leidsman van zijn zoon. Hij leerde hem ridderlijke spelen, maakte hem bekend met het smidswerk en toonde hem hoe een krijgshaftig man de wapenen hanteert. Drie jaren verstreken en alleen Signy was eenzaam en bedroefd.

5. Sigmunds wraak

Op een stille zomeravond vertelde Sigmund aan Sinfiotli wat er in de loop der tijden met hem was gebeurd. Zeer voorzichtig sprak hij over de wandaden van Siggeir - hij meende nog altijd dat Sinfiotli het kind was van de Gotenkoning en zijn zuster. Maar hij hoorde tot zijn verbazing dat Sinfiotli bittere woorden sprak over zijn vader, die hem slecht had behandeld.

En toen de jongen hoorde wat Siggeir het Volsunggeslacht had aangedaan, riep hij: 'Ik weet dat Signy mijn moeder is en ik zal haar helpen zoveel ik kan. Maar mijn vader heeft mij nimmer liefgehad; ik heb niets dan gruwelijke herinneringen aan hem.'

Toen besloten de beide Volsungs op te trekken tegen hun gemeenschappelijke vijand. Zij slopen door het bos naar de koningsburcht en drongen de hal binnen. In de kelder verborgen zij zich achter een paar grote biervaten en wachtten geduldig.

Signy's kinderen speelden met gouden ringen. Luid schaterden zij toen één ervan langs de keldertrap naar beneden rolde. Ze renden de trap af, zochten de ring en vonden de twee mannen. Gillend stoven zij naar boven en riepen dat er mensen achter de biervaten zaten. Signy nam hen bij de hand en ging de kelder binnen; zij had onmiddellijk begrepen wie deze mensen waren. En zò had ze geleden onder de tirannie van haar man, dat zij zijn kinderen was gaan haten en uitriep: 'Dood hen, Sigmund, vòòr hun vader hen redden kan.'

Sigmund weigerde, maar Sinfiotli greep zijn zwaard en deed wat zijn moeder wenste.

Een wilde vechtpartij was het gevolg. Het spreekt vanzelf dat de Volsungs niet opgewassen waren tegen de gewapende bende die tegenover hen stond. Ze werden overrompeld en in twee onderaardse kerkers gesmeten, die door een muur waren gescheiden.

Na enkele uren kreeg Signy verlot Sinfliotli wat stro te brengen. En toen de jongen de bos uiteenrukte, vond hij het zwaard van Odin, dat Sigmund had veroverd en dat Siggeir had gestolen. Hij wist dat het wapen onbreekbaar was en hij slaagde er in een gat in de muur te breken, waardoor overleg met Sigmund mogelijk werd. Door een opening in het dak wisten zij tenslotte te onvluchten. Ze keerden terug naar de hal, sleepten alles bij elkaar wat branden kon en toen de vlammen hoog oplaaide, bezetten ze de beide uitgangen van het kasteel. Een grenzeloze verwarring ontstond; ieder die door het vuur een uitgang bereikte, werd gedood. Ook Signy verscheen, maar ze weigerde te vertrekken; het leven had voor haar geen bekoring meer. Ze fluisterde haar broeder in het oor dat Sinfliotli niet de zoon was van Siggeir maar van Sigmund, sprong in de vlammen en kwam om. Krakend stortte het gebouw ineen — niemand had de burcht kunnen verlaten.

6. *Hoe Sigmund terugkeerde en Sinfliotli stierf*

Sigmund verlangde naar het land dat hij lang geleden verlaten had. Hij verzamelde een klein leger en zette koers naar de plaats, waar hij geboren was; de scherpe nebben van de drakeschepen doorsneden de wilde zee. Enkele dagen later zat Sigmund met zijn edelen onder de barnstok en voelde zich eenzaam, ondanks de gesprekken en het rumoer van drinkschalen en zingende stemmen. Hij wenste een vrouw. En hij vond Borghild, een fijn en lieflijk meisje en trouwde met haar. Zij schonk hem twee zonen: Hamond en Helgi. Toen Helgi geboren was verschenen in het huis onder de barnstok de drie nornen, zij die beschikken over het leven der stervelingen. Zij noemden het jongetje Zonneheuvel, Scherp Zwaard en Land der Ringen en zij voorspelden dat hij een groot man zou worden onder de vorsten van zijn tijd. In een twist om een vrouw doodde Sinfliotli Borghilds broeder. Sigmund trachtte door betaling van een zoengeld aan de familie van zijn vrouw de vete bij te leggen, maar

Sinfiotli had zich Borghild tot onverzoenlijke vijandin gemaakt. Zij nam zich voor hem te vergiftigen.

Met geveinsde vriendelijkheid kwam ze hem tegemoet. En toen zij op een herfstavond tussen de edelen onder de barnstok zat en de bekers werden gevuld, wendde zij zich beminnelijk lachend tot Sinfiotli en zei: 'Drink deze beker leeg en laten wij elke haat begraven.'

Hij nam de beker aan, maar dronk niet. En toen zijn vader vroeg: 'Waarom ben je zo zwijgzaam?' antwoordde hij: 'Ik keek in de beker, maar ontdekte daar wat ik niet verlang.' 'Geef mij dan de kroes,' riep Sigmund en hij dronk hem tot de bodem toe leeg. Hem schaadde de drank niet - hij was bestand tegen elk gif.

Voor de tweede keer kwam Borghild en zei vleierend: 'Dappere stiefzoon, hoe vaak moet ik vergeefs zeggen dat al mijn haat verdwenen is?' Opnieuw reikte ze hem de beker en weer dronk hij niet en zei tegen Sigmund: 'Ik heb in de beker gekeken en de dodelijke toeleg ontdekt.' Sigmund dronk ook deze kroes leeg zonder onaangename gevolgen en de stemmen verhieven zich en prezen de oudste der Volsungs.

En wèèr naderde Borghild en bood hem de drank. En, onder de invloed van het schuimende bier riep Sigmund: 'Drink, zoon, drink, maar laat het vocht wegvloeien in uw baard.' Sinfiotli verstond zijn dronkemanswoorden niet, begreep hem verkeerd, zette de kroes aan zijn lippen en dronk. Hij wankelde en stortte neer.

Zonder één klacht, maar ontzind van woede en berouw, droeg Sigmund het lichaam van zijn zoon naar het water. Daar verscheen hem de eenogige god die zich ontfermt over het lot der mensen; in zijn boot voerde hij de dode naar het land achter de zee.

7. Sigmunds laatste strijd en zijn dood

Sigmund gaf Borghild bevel zijn huis en zijn land te verlaten. En opnieuw was hij eenzaam. Helgi was als een held gestorven en Hamond was al vele jaren geleden vertrokken. Door lange tochten en bittere strijd trachtte de oude man alles te vergeten wat het leven hem had gebracht en ont-nomen: Volsung, zijn vader, zijn broers, Signy zijn zuster, Sinfiotli zijn zoon, en de vrouw die hem dieper gekrenkt

had dan de boze koning der Goten. Maar het lukte hem niet. Telkens als hij terugkeerde en mede dronk onder de barnstok rees in hem het verlangen naar iemand die hem kon troosten en die hem beminde als niemand anders.

Nu woonde er in die dagen een koning van de eilanden, Eylimi, in een klein rijk; men roemde hem als een wijs en moedig man. Hij had maar één dochter, Hjordis, een jonge, liefelijke vrouw en Sigmund had de overtuiging dat zij hem gelukkig zou kunnen maken. Hij zond daarom een van zijn edelen met geschenken en een aanzoek naar Eylimi's huis. Toen hij de bode ontving, sprak Eylimi geen woord. Op dezelfde dag was een afgezant gearriveerd van koning Ligny met de vraag of Hjordis bereid was haar leven te verbinden met het zijne. Eylimi overwoog de aanzoeken: Ligny's rijk was dichtbij, dat van Sigmund ver achter landen en zeeën, Ligny was jong en onstuimig, maar hard en arglistig. Hij zei tegen de edelen: 'Morgen zal ik u het antwoord geven,' en hij ging naar de kemenade, waar Hjordis gewoon was te werken met zijde en gouddraad.

'Vroeger heb ik je beloofd dat jouw wil wet zou zijn en nu zijn er twee koningen, die een aanzoek doen.'

'Wie?' vroeg het meisje rustig.

'De eerste is Ligny, een dapper man maar een lastige buurman; de tweede is Sigmund de Volsung uit een land ver over zee, wiens familiebetrekkingen, macht en dapperheid je voldoende bekend zijn.'

Hjordis aarzelde niet.

'Zeg tegen Sigmunds bode dat het mij de kroon op mijn leven toeschijnt in zijn huis te wonen en hem kinderen te baren.'

Ligny was woedend over de weigering. En nauwelijks was het huwelijk tussen Sigmund en Hjordis voltrokken, of hij viel met een machtig leger de koning van het eilandrijk aan. Bloedig was de strijd, maar Sigmund, die met Odins zwaard de vijanden wegmaaide, scheen onoverwinnelijk. Toen greep Odin in. Gewapend met zijn hellebaard viel hij Sigmund aan en verbrijzelde het dodelijke zwaard. De zoon van Volsung bezweek onder de slagen van zijn vijanden – Odin was even geheimzinnig verdwenen als hij gekomen was. Ook Eylimi was gesneuveld en nu de overwinning behaald was, reed Ligny spoorslags naar de koningsburcht om Hjordis te roven. Hij vond haar niet; tijdens de worste-

ling was zij met haar dienstmaagd het bos ingeslopen om de uitslag van het gevecht af te wachten. Toen zij zag dat Ligny wegreed, kroop zij naar Sigmund, vlijde zijn hoofd tegen haar borst en hoorde zijn laatste fluistering: 'Voeg de stukken van het zwaard samen en neem het mee. Als onze zoon geboren is, geef dan het wapen aan hem. Hij is groter dan ik en zal mijn dood wreken.'

8. *Hoe Elf de viking Hjordis' beschermer werd*

Na de dood van Sigmund verborgen de koningin en haar dienstmaagd zich opnieuw in het bos. Al Ligny's zoeken was tevergeefs, zij verheugden zich dat hij de zeilen van zijn schepen liet hijsen en vertrok. Vanuit hun schuilplaats zagen de vrouwen toen hoe een drakeschip van een andere volksstam de kust naderde.

'Geef mij je kleren,' zei Hjordis tegen het meisje, 'en neem jij de mijne.' Ze verlieten het woud en knielden neer bij het lichaam van koning Sigmund in afwachting van de dingen die komen zouden.

Het schip behoorde aan Elf de viking, een koning en de zoon van een koning die Hjalprek heette. Hij kwam naar het eiland om water in te nemen. Al gauw ontdekte hij dat er een hevige slag had gewoed en hij zag twee vrouwen geknield bij een dode.

'Wie zijt ge?' vroeg hij aan de draagster van het koninklijk gewaad.

'Hjordis, de vrouw van koning Sigmund die hier verslagen ligt,' antwoordde de dienstmaagd.

De vikingkoning sprak niet, maar zijn scherpe ogen peilden het gezicht van haar die niet geantwoord had. Hij kende de naam en de betekenis van de koning die hier verslagen lag. Hij wendde zich tot zijn gevolg en gaf bevel koning Sigmund te begraven met alle eer die hem toekwam. Toen nam hij de beide vrouwen bij de hand en voerde haar naar zijn schip. Na enkele dagen bereikten zij Elfs rijk. Zij werden er door de moeder van de koning allervriendelijkst ontvangen en – zeer tot zijn verwondering – ontdekte Elf spoedig zijn genegenheid voor het eenvoudige dienstmeisje. Hij sprak er met zijn moeder over. Die lachte en zei: 'Ondervraag dat tweetal en je zult er gemakkelijk achter komen hoe de werkelijke verhoudingen zijn.'

Daarom vroeg Elf aan haar die in zijde en gouddraad gekleed was: 'Hoe weet u in de winter, als alles donker is, wanneer de zon opkomt?'

'Eenvoudig genoeg,' was het antwoord, 'een kwestie van gewoonte. Ik voel dat de tijd is aangebroken, waarop de ploegen naar het veld moeten gaan.'

'En ik ontdek het aan mijn zilveren ring, die koud wordt tegen de morgen.'

Lachend zei Elf: 'De rollen zijn hier omgekeerd. Beken maar wie de vrouw van Sigmund was.'

Hjordis bloosde. Toen zei ze schuchter: 'Ik ben degene die zijn zoon draagt.'

'Het zal mijn grootste vreugde zijn hem als mijn eigen kind op te voeden. Mag hij mij vader noemen?'

'Herhaal die vraag als hij geboren is, koning Elf.'

De koning boog het hoofd. En hij behandelde de jonge koningin met alle eerbied en genegenheid die men van een edelman mag verwachten.

II. REGIN

1. Hoe Sigurd, de zoon van Sigmund, door Regin werd opgevoed

Toen Hjordis Sigmunds zoon ter wereld had gebracht en hem op raad van een oud man de naam van Sigurd was gegeven, besprenkelde Elf het jongetje met water in overeenstemming met het oude gebruik. En hij herhaalde de vraag die hij vroeger aan Hjordis had gesteld. 'Mag hij mij vader noemen?'

De jonge moeder knikte. En Elf nam zijn zegelring en schoof die aan de vinger van haar die hij vereerde en beminde. Zo kwam het huwelijk tot stand van twee mensen, die elkaar onder droevige omstandigheden voor het eerst hadden ontmoet. Zij spraken over het verleden, over Odin en Sigi en Rerir, over Volsung en Sigmund en Signy, over Sinfiotli en Sigurd, de laatste der Volsungs.

'Wij zullen onze zoon laten opvoeden door de beste leermeesters die ik ken,' zei de koning; 'in de eerste plaats door Gripir, zoon van Hjalprek en van een vrouw uit een reuzengeslacht; hij is een man van weinig woorden, die alle gebeurtenissen uit het verleden kent; hij heeft geen zwaard gedragen sinds zijn vader gesneuveld is; en ten tweede door

Regin, klein van gestalte, gerimpeld en baardeloos; niemand weet hoe oud hij is; hij heeft mij opgevoed en mijn vader en diens vader; hij heeft alle wetenschappen bestudeerd, is een meesterlijk wapensmid, maar weet niet, hoe hij wapens moet hanteren; zijn stem is vleierend, hij is een goed verteller en hij bespeelt voortreffelijk de harp; ook de elementen beheerst hij: wind en water gehoorzamen hem als hij ze iets beveelt.'

Snelle vorderingen maakte Sigurd toen hij door deze mensen werd onderwezen. Menigmaal voerde Regin op listige wijze met hem een gesprek.

'Weet je wel,' vroeg hij, 'dat je vader de schatten van het eilandenrijk en die van koning Sigmund, je èchte vader, heeft meegevoerd?'

'Het is mij bekend; wie zou dat beter kunnen doen dan Elf, de viking?'

'Vertrouw je hem volkomen?'

'Er is niemand die zoveel vertrouwen verdient als hij die mijn moeder en mij beschermt.'

'Merk je dan niet dat je als een paardenknecht behandeld wordt?'

'Niemand dwingt mij.'

'Welnu, vraag dan het edelste paard dat de viking bezit.'

Dit deed Sigurd. En onmiddellijk kreeg Gripir, die als stalmeester fungeerde, de opdracht hem een paard te verschaffen. Hijzelf mocht kiezen.

Toen ze naar de koninklijke stallen gingen, stond plotse-
ling een éénogige vreemdeling voor het gezelschap. En
een diepe stem vroeg: 'Ga je een paard zoeken, jongeman?
Zo ja, jaag ze dan allemaal de rivier in en onderzoek weik
dier het gemakkelijkst tegen de stroom op kan zwemmen.'

Nauwelijks waren die woorden gesproken of de raadsman
verdween even geheimzinnig als hij verschenen was. Maar
het paard werd gekozen in overeenstemming met zijn wenk.
Sigurd noemde het Grani of Grijsvel; het was een afstamme-
ling van Odins achtvoetige schimmel en even snel als de
wind.

Elf en Hjalprek prezen Regin voor zijn toewijding en
kennis. Hij hoorde het aan, maar zei ernstig: 'En tòch zal
de dag komen waarop een baardeloze knaap mij zal verslaan.'

2. Regin vertelt zijn geschiedenis

Op een winterse dag met Regin over zijn toekomst sprekend, vroeg Sigurd: 'Welke daden worden van mij verwacht?'

Regin keek hem vorsend aan. Toen zei hij: 'Ik zal je mijn geschiedenis vertellen.'

Mijn vader was Hreidmar, de koning van het volk der dwergen. Hij had drie zoons: Fafnir, Otter en Regin. Fafnir is sterker en Otter slauer dan enig mens en mij is wijsheid en verstand toebedeeld. Mijn vader was een prachtlievend man. Hij vroeg mij voor hem een paleis te bouwen, schoner dan de burchten der koningen en hij voelde zich pas tevreden, toen ik met goud en diamanten een statig, schitterend kasteel had opgetrokken. Fafnir, gehuld in een kostbare mantel en voorzien van een schrikwekkende Aegishelm, bewaakte het weidse bouwwerk.

Op een van hun tochten ter verkenning van de kinderen der mensen kwamen Odin, Hoenir en de sluwe, onbetrouwbare Loki in de nabijheid van deze burcht. Daar ontdekte Loki een otter, die uitgestrekt op een zandbank lag en een zalm verslond. Het was mijn broer. Onbesuisd als immer viel de boze god, die de voltrekker zal worden van Ragnarök, de godenschemering, de ongelukkige Otter aan, doodde hem en slingerde hem over zijn schouder. Zo kwamen zij in het paleis van Hreidmar, waar Loki zijn prooi op de grond wierp. Hreidmar herkende zijn zoon, riep zijn dienaar en beval hem de drie indringers te binden.

'Geen uwer komt vrij, voor ge de huid van Otter zowel aan de binnen- als buitenkant volledig met goud hebt bedekt. Het is gemakkelijk te krijgen voor u; bij de waterval woont de dwerg Andvari, die grote schatten bewaakt; daar stroomt het water over zwarte rotsen en de elf van de duisternis zorgt dat niemand zijn rijkdommen roven zal. En Loki zal de man zijn die ze moet verwerven.'

Loki vertrok; de twee andere goden bleven gevangen in de kerker van Hreidmars woning. De sluwe god speurde links en rechts bij de waterval; maar het enige levende wezen dat hij kon ontdekken, was een zalm, die speels door de golven buitelde.

'Kon ik hem vangen - mogelijk zou hij mij kunnen inlichten over Andvari,' dacht Loki. Hij liep langs de oevers en ontdekte de zeegodin Ran, de vrouw van Aegir.

‘Leen mij uw net,’ smeekte hij. ‘Ik heb honger en een vis zal mij welkom zijn.’

Ran reikte hem het net en Loki slaagde er in de zalm te vangen. Tot zijn grote vreugde werd het hem duidelijk dat het Andvari zelf was. Hij dreigde de listige dwerg te doden, maar hij beloofde hem de vrijheid als hij hem al zijn schatten overdroeg. Andvari stemde mokkend toe; naast goud en edelgesteenten gaf hij de Aegishelm en het gouden borstharnas – alleen een ring, die edele metalen aantrok, hield hij aan zijn vinger.

‘Ook die ring,’ siste Loki.

‘Laat mij die, heer. Voor uw eigen bestwil. Deze ring stort namelijk zijn bezitter in ellende en doodt velen.’

Loki lachte honend en ging pas weg toen hij ook de ring, die Andvaranaut heette, van de woedende dwerg had meegereggen.

Het goud bleek nauwelijks voldoende om de elastische huid van Otter te bedekken, maar bewerkstelligde toch de vrijlating van de drie goden.

Sedert deze diefstal rustte en rust nog de vloek van Andvari op deze schat. Met Fafnir heb ik herhaaldelijk gevochten om een deel ervan machtig te worden. En al bewaakte Hreidmar, mijn vader, het goud nacht en dag, hij was niet opgewassen tegen Fafnir, die hem dood sloeg en zich alles toeëigende. Mij dreef hij weg naar de wereld der mensen. Daar heb ik meer dan een eeuw gewoond en ik heb hun alles geleerd wat voor de instandhouding van hun ras onmisbaar is. Nog altijd bewaakt Fafnir de schat. Door zijn hebzucht en zijn onwrikbaarheid is hij veranderd in een geweldige draak: men noemt hem Gnitaheath, wat “schitterende heuvel” betekent.’

Regin zweeg even en vervolgde toen: ‘Niemand dan Sigurd kan de draak verslaan. Ik ben oud van dagen en wil de dood van mijn vader op het monster wreken. En de schat valt hem ten deel die de draak overwint.’

Sigurd keek hem aan met trouwe, heldere ogen; Regin sloeg de zijne neer en beefde voor het vonnis dat hij te horen zou krijgen; maar het kind zei: ‘Uw hartewens zal vervuld worden en uw schat zult u krijgen, mits de vloek over uw hoofd komt en niet over het mijne.’

3. Hoe het zwaard van Sigurd werd gesmeed en hoe hij het land der Volsungs bevrijdde

Kort daarna kwam Sigurd bij Regin en zei: 'U hebt mij een taak opgelegd waarvan niemand de uitslag kent; daarom vraag ik u een geschenk.'

'De wereld zou wijd moeten zijn als ik u niet zou kunnen bezorgen wat gij wenst.'

'Wijd is de wereld en mijn woord is gemakkelijk gezegd: ik vraag u voor mij een zwaard te smeden.'

Vriendelijk zei de leermeester: 'Hier is een zwaard dat ik onder het uitspreken van toverwoorden voor je heb gemaakt met al de sluwheid van het dwergengeslacht en dat bestand is tegen de woede der vijanden.'

Sigurd keek naar het slagzwaard en sprak geen woord. Het gouden gevest was met diamanten versierd, het lemmet somber en blauw en gegroefd met runen, waarin alle geslpenheid van het dwergvolk was uitgedrukt.

'Hoe denk je over dit wapen?' vroeg Regin op beminnelijke toon.

Sigurd lachte. 'Alleen de daad kan als proef gelden; laat mij onderzoeken, of het misschien een verrader is die mij in de steek laat als ik hem nodig heb.'

Hij nam het zwaard, zwaaide het hoog in de lucht en liet het met een daverende slag neerkomen op het aambeeld; het lemmet spleet en de scherven spatten in het rond. Met een trots gebaar draaide Sigurd zijn leermeester de rug toe en verdween.

Een paar dagen later keerde hij terug en met een tweede zwaard, dat Regin met groot vakmanschap had gesmeed, gebeurde hetzelfde.

Toen herinnerde Sigurd zich het zwaard van Odin, dat zijn vader uit de barnstok had getrokken en dat door Alvader was vernietigd tijdens de strijd tegen Ligny. Hij rende naar zijn moeder en zei: 'Geef mij de stukken van het zwaard, dat mijn vader hanteerde tot het ogenblik van zijn dood.' En toen Hjordis hem had gegeven wat hij wenste, droeg hij Regin op de scherven aaneen te smeden tot een wapen van ongekende schoonheid en kracht.

'Ik weet dat dit zwaard eenmaal een eind zal maken aan mijn listen,' zei Regin, 'maar ook dat het de draak zal doden.'

Weer greep Sigurd het goddelijke wapen, toen Regins taak

was volbracht. Hij hief het hoog op en sloeg op het aambeeld met alle kracht, waarover hij beschikte. Het brak niet, maar het aambeeld spleet van boven tot onder in tweeën.

Vol vreugde nam hij het zwaard onder zijn hoede; hij noemde het met de oude naam: Gram. Het bleek niet alleen onverwoestbaar, maar ook zo scherp dat het een vlokje wol, drijvend op de beek, doormidden deelde.

Voor hij met Regin vertrok, zocht hij Gripir de stalmeester, op en vroeg hem in de toekomst te lezen. Alle daden die Sigurd zou verrichten, werden in geheimzinnige woorden uitgedrukt; duidelijk werd hem dat hij niet lang zou leven, maar in de herinnering van duizenden zou voortbestaan. En ook dat hij de dood van zijn vader moest wreken vòòr hij zich wendde naar Fafnir.

In een snel drakeschip, waarvan de masten bogen onder het gewicht van bollende zeilen, zette Sigurd met zijn leermeester en een troep gewapenden koers naar het land van Ligny. Een tiental dagen na het vertrek hadden zij een wonderlijke ontmoeting: een éénogige grijsaard wandelde over de koppen der golven en vroeg gastvrijheid aan de laatste der Volsungs. Vele dagen bleef hij aan boord; hij bleek een wijs man te zijn en leerde Sigurd hoe hij de winden en de golven kon beïnvloeden en de gebeurtenissen leren kennen, die nog in de schoot der goden lagen. Plotseling verdween hij even geheimzinnig als hij verschenen was.

Kort duurde de strijd tegen de moordenaars van Sigmund. Als overwinnaars keerden de helden terug; het land der Volsungs was van vijanden gezuiverd.

4. Hoe Sigurd Fafnir versloeg

Vergezeld van Regin reed Sigurd naar de 'schitterende heuvel', waar Fafnir de schat van Andvari bewaakte. Zwijgend bestegen zij de bergen die hoger en hoger werden, elk in eigen gedachten verzonken.

De tweede dag ontmoetten zij de éénogige vreemdeling, die zij vroeger over het water hadden zien wandelen.

Met diepe stem zei hij: 'Wie draken wil verslaan, moet eerst de weg zoeken van hun slaappleats naar de bron, waaruit zij dagelijks drinken. En hij moet bedenken, dat ze alleen kwetsbaar zijn aan de huid, waarmee ze voortglibberen

over de aarde.' Na dat woord verdween hij. Maar Sigurd had hem begrepen. Aangekomen in de buurt van de 'schitterende heuvel' hoorden zij het afschrikwekkend gegrom van het monster. In wijde boog gingen zij om het ondieper heen en vonden het pad, waarlangs het zich dagelijks voortbewoog als het zijn dorst wilde lessen. Sigurd maakte met zijn zwaard een groeve, wijd en diep genoeg om er zich in te verschuilen. Daar wachtte hij af. Uren gingen voorbij. Toen hoorde hij het schuiven van de draak over het uitgesleten pad. Hij hield het wapen van Odin stevig vast en toen de griezelige huidplooien over zijn hoofd schoven stak hij toe. Een vreselijk gebrul steeg op en Fafnir rolde opzij, zodat Sigurd de kans kreeg op te staan.

Het dier fluisterde: 'Wie ben je? Wie is je vader? Tot welke familie behoort je?'

Sigurd gaf op geen enkele vraag een definitief antwoord; hij was bevreesd voor de vloek van de stervende Fafnir.

Wel zei hij: 'Ik heb vader noch moeder.'

'Een leugen,' siste de draak.

'Ik ben Sigurd, de zoon van Sigmund.'

'Regin heeft mij gedood door jouw hand. Hij zal het ook jou doen. En ieder die de schat bezit, is vervloekt!'

Dat waren de laatste woorden van Regin's afzichtelijke broer. Regin zelf had zich afzijdig gehouden. Nu naderde hij schoorvoetend.

Bang dat Sigurd de schat voor zichzelf wilde behouden, zei hij met treurige stem: 'Je hebt mijn broer gedood en schuld op je geladen tegenover mij. Maar ik zal geen andere eisen stellen dan de volgende: laat mij drinken van Fafnir's bloed en braad voor mij het hart van mijn diepbetreurde bloedverwant.'

Sigurd kende de regel dat de moordenaar van een verslagene schuld heeft tegenover de familie van de dode. Daarom zei hij: 'Zet u rustig neder – ik zal doen wat gij verlangt.' Hij stak het hart aan het braadspit en toen hij meende dat het gaar was, trok hij het met zijn rechterhand van het ijzer af. Tot zijn grote verbazing hoorde hij een paar vogels plotseling spreken, toen hij zijn verschroeide vingers in de mond stak: 'Deze jongeling mag wel op zijn hoede zijn: die oude, gerimpelde dwerg heeft kwaad in de zin; hij zal de held doden en al het goud van Fafnir nemen.' 'Inderdaad,' was het antwoord, 'hij doet er goed aan de grijsaard dood te

slaan, het drakebloed te drinken en van het hart te eten; dan moet hij Brynhild gaan zoeken, die sluimert in Hindfell.

Sigurd was stom van schrik. Maar toen hij de listige dwerg, die zolang zijn leermeester was geweest, zag naderen, nam hij zijn goed zwaard en doodde Regin die eenmaal zelf voorspeld had dat hij door dit wapen zou sterven. De Volung wendde zich met tegenzin af van zijn leermeester, deed wat de vogels hem hadden aangeraden en voelde zich sterk en moedig als nimmer tevoren. Toen liep hij langs Fafnirs spoor naar de 'schitterende heuvel' en ontdekte de schat. Hij nam zoveel goud mee als zijn paard dragen kon, ook de Aegishelm, die ieder schrik aanjaagt, het gouden pantser en de ring Andvaranaut.

Toen reed hij spoorlags naar Hindfell.

III. BRYNHILD EN GOEDROEN

1. Hoe Sigurd Brynhild verlostte

Sigurd verlustigde zich in het gezang der vogels, die in de struiken langs zijn weg zaten en telkens opnieuw zeiden: 'Dit is de held die Brynhild zal verlossen.'

'Zij slaapt in Hindfell,' floot een ander. 'Temidden van een vlamrende zee,' riep een derde, 'en deze jongeling zal haar bevrijden.'

Na een lange rit door de bossen en weiden ontdekte hij de berg Hindfell en hij zag rook en vlammen opstijgen van de top. Hij aarzelde niet, maande Grani aan tot spoed en beklom de vuurberg. Een gruwelijke hitte kwam hem tegemoet. Bang was hij niet; de vogels immers hadden hem duidelijk gemaakt dat hij voorbestemd was om Brynhild te verlossen! Hij hief het zwaard van Odin en reed recht op de muur van vlammen in. Zoals een ruiter door een golvend roggeveld ging hij dwars door de zee van vuur. De vlammen bogen zich en niets deerde hem. En toen hij de grens van de brand had bereikt, doofde de gloed en een koele bergwind woei over de rotsen. Voor hem lag een burcht waarvan alle poorten en deuren geopend waren. Onversaagd trad hij binnen. En op het slotplein vond hij een slapende vrouw, gekleed in een nauwsluitende wapenrusting. Dit moest Brynhild zijn, over wie de vogels hadden gezongen. Sigurd steeg van zijn paard en naderde het

meisje. Haar helmkap nam hij af en het harnas gespte hij los. Ontwakend fluisterde zij: 'Is Sigurd gekomen met Fafnirs helm en Fafnirs vloek?'

'Ik ben Sigurd. Fafnir is verslagen, zijn helm is in mijn bezit en voor zijn vloek heb ik geen vrees.'

Lang duurde het gesprek. En de twee mensen op de bergtop voelden zich wonderlijk tot elkaar aangetrokken.

'Ik zal u mijn geschiedenis vertellen,' zie Brynhild. 'Mijn vader was koning, mijn moeder koningin. Ik ben een sterfelijke vrouw, maar Odin heeft mij uitverkoren en mij de opdracht gegeven hem als Walküre te helpen. Ik verheugde mij over zijn gunstbewijzen. Tot ik een jonge strijder de overwinning schonk, terwijl Alvader hem de nederlaag had toegedacht. Odin strafte mij zwaar. Hij sprak: 'Ik zal u voeren naar de top van de Hindfell, u aanraken met de doorn van de slaap en u omgeven met een krans van vlammen tot een dapper edelman u verlost. Met hem zult ge moeten huwen, zoals dat met alle stervelingen het geval is.'

'En nu zijt gij gekomen en toen wij elkaar aanschouwden kregen wij elkaar lief. In Lynsdale is het huis, waar ik geboren ben; daar zal ik op u wachten tot ge mij opeist.'

Toen nam Sigurd de ring Andvaranaut en stak die aan Brynhilds vinger als symbool van hun verbintenis. En hij zei: 'Deze ring van Andvari is als de volmaaktheid van God en onze liefde die nimmer meer verandert; de zon zal sterven aan de hemel en de dag een duisternis zijn, als ik u ooit vergeet.'

En zij: 'De dag zal sterven en de zon niet meer schijnen als ik niet meer aan u denk.'

Enkele uren later verliet Sigurd de berg Hindfell, nieuwe avonturen tegemoet. En Brynhild hoorde de hoefslag van zijn paard wegsterven.

* * *

Sommigen beweren dat Sigurd na korte tijd naar Lynsdale reed en daar met Brynhild trouwde. Uit hun liefde ontstond hun kind, een dochttertje, dat zij Aslaug noemden. Na Sigurds vertrek voedde Brynhilds vader het meisje op; hij verborg haar in een harp, toen hij zijn land verlaten moest. Boeren overvielen en doodden hem. Zij vernielden het speeltuig en ontdekten het kind, dat zij als een slavin

behandelden. Volwassen zijnde, werd zij opgemerkt door een Deense koning, die bekoord werd door haar liefstalligheid en haar later huwde.

2. Wat Goedroen droomde en Brynhild voorspelde

Over het land van de Nibelungen regeerden Giuki en Grimhild als koning en koningin. Er was vrede en vooerspoed en vooral Giuki werd bemind door zijn volk. Grimhild was meer gevreesd dan geliefd: zij was bedreven in de toverkunst en in het brouwen van dranken, die iemand alles deden vergeten wat in zijn leven was geschied.

Op een voorjaarsdag zaten de vorsten in de hal; naast de vader zat de oudste zoon Gunnar, stoer en betrouwbaar, naast de moeder Hogni, wijs, de lippen gesloten, de ogen duister; tegenover hem Guttorm, de jongste, wild en oorlogszuchtig; de enige dochter was Goedroen, liefelijk en behulpzaam; waar zij kwam zwegen de edelen uit eerbied; als zij glimlachte, verheugden zij zich allen en als zij sprak, trilden harpen, die niet getokkeld werden, zwak mee met haar koninklijke stem. Nu zat zij zwijgzaam, de ogen neergeslagen.

‘Waarom zo somber?’ vroeg Grimhild.

‘Ik word door de herinnering aan een droom gekweld.’

‘Zeg mij hoe die droom was.’

‘Ik zat bij de deur van de hal en een valk met gouden veren vloog het huis binnen. Hij fladderde links en rechts en zette zich op mijn knie; vrees kende ik niet en ik drukte hem aan mijn hart.’

Grimhild lachte.

‘Een echte meisjesdroom en geen droom om zo van te schrikken. Er zal een prins komen die je ten huwelijk vraagt.’

‘Ach, hoe weet u dat.’

‘Rijd dan naar Lynsdale en vraag Brynhild om uitleg. Zij is wijs en bezonnen.’ Goedroen knikte. En zij reed door de bloeiende weiden naar het huis, waar Brynhild op Sigurd wachtte. Daar werd zij vriendelijk ontvangen. Zij spraken over de vorsten die zij kenden en Brynhild zei: ‘Er is een jonge koning opgestaan die alle anderen overtreft; zijn naam is Sigurd en hij is de laatste der Volsungs.’

Het duurde lang eer Goedroen over haar droom durfde te spreken. En Brynhild antwoordde: ‘Een groot koning zal

je liefhebben en zijn liefde zul je beantwoorden; er is geen enkele reden om ongerust te zijn.'

'Maar ge hebt nog niet alles gehoord,' zei het meisje, 'mijn borst was rood geworden en toen ik er mijn hand oplegde, was die bevlekt met bloed en de valk die ik beminde, was verdwenen.'

Met bevende lippen antwoordde Brynhild: 'Je zult trouwen met een koning en gelukkig zijn en dan zal het zwaard blinken en het zal je heer slaan en hij zal dood neerzinken in je armen. En toch van het begin tot het eind zul je hem bezitten en hij zal niet allèen sterven. Verheug je, dochter van Giuki; er is erger in de wereld dan dit. Hij zal sterven, maar jij zult je de dagen van zijn glorie en geluk herinneren.'

'Ik sliep in en droomde opnieuw: ik zat in de tuin van onze burcht en zag een hert naderen, koninklijker dan ik er ooit een gezien had. Het legde zijn hoofd op mijn knie. Plotse-ling ontdekte ik dat een koningin, die ik niet kende, naast me zat. Alles werd donker en uit de duisternis kwamen een hand en een arm te voorschijn, bedekt door een mouw van gouddraad, en rode ringen rinkelden. De hand was de hand van een vrouw; en daar kwam een zwaard en een dolk en het bloed van het wouddier stroomde omlaag. En op eens was ik in een donker bos en rondom mij liepen wolven en ik noemde hen mijn vrienden en verwanten en riep in een taal, die ik niet kende, woorden van strijd en rood en nat was mijn hand.'

Doodsbleek had Brynhild geluisterd. En haar antwoord kwam zacht en schuchter: 'Ik kan je niets meer vertellen; je zult leven en liefhebben en verliezen en in aanraking komen met moord en oorlog. Geniet van de vreugde en vergeet de sombere toekomst.'

Zo kwam de dochter van Giuki uit de hal in Brynhilds huis toen de dagen der Nibelungen vol waren van geluk.

3. Hoe Sigurd de Nibelungen ontmoette

In Lynsdale woonde in de machtigste burcht van het rijk koning Heimir, geëerd door heel het volk. Zijn vrouw was een zuster van Brynhild, een koninklijke verschijning en zijn zonen en dochters verheugden zich in de genegenheid van de edelen en het landvolk. In de vroege lente reed een ridder de tuin van het kasteel binnen en allen verwonderden

zich over zijn kostbare kleding en de fierheid van zijn gestalte. 'Is dit een god, die op de aarde is neergedaald?' vroegen de kinderen van Heimir. 'Is de wereld veranderd en rijdt de zoon van Odin, de schitterende Baldur, misschien over de aarde?'

Heimir ontving de ruiter hoffelijk en minzaam, deelde de vreemdeling mee waar hij zich bevond en vroeg hem naar zijn naam.

'Ik ben een afstammeling van koningen; men noemt mijn geslacht dat der Volsungs en het is van goddelijke oorsprong. Van de "glinsterende heuvel" kom ik, waar ik Fafnir de draak, verslagen heb. En ik zocht uw woning in Lynsdale.'

Grote vreugde heerste er in de koninklijke burcht, toen Sigurd zich bekend had gemaakt. Hij bleef er tot de volgende dag en reed toen naar het huis van Brynhild. Uren lang spraken zij met elkaar. Zij wisten zich vast verbonden en Brynhild verlangde naar het moment, waarop zij rustig met Sigurd zou wonen in het land van de Volsungs. Maar zij was er zich van bewust dat Sigurd als een goed ridder uit moest trekken op avontuur vòòr hij het kalme leven kon leiden dat Brynhild voor hen beiden begeerde. Laat in de avond legde zij haar hand op het gevest van zijn zwaard, omarmde hem en kuste hem op de lippen. Hij streelde haar haren en ging.

Vroeg in de morgen verliet hij het land van Lynsdale en reed naar het oord dat zijn paard hem wijzen zou. Na enkele uren bereikte hij een sterke burcht. Hij reed de tuin binnen en vroeg wie er woonde. En hij hoorde een stem zeggen: 'Dit is het huis van Giuki, de koning der Nibelungen.'

'Ik ben Sigurd, de Volsung, en niets zou mij liever zijn dan enkele dagen een onderkomen te vinden in het koninklijk slot.'

Giuki nam hem bij de hand en leidde hem naar binnen. Daar maakte hij kennis met Grimhild, de koningin met de schitterende ogen, met Gunnar, open en eerlijk, met Hogni, de denker, met Guttorm, de strijder en Goedroen, een roos temidden van eiketakken en zij keken allen naar Sigurd en aanvaardden hem glimlachend.

Grimhild begroette hem en hij scheen haar betrouwbaar en beminnelijk, een machtig man en bestemd voor het huwelijk met een koningsdochter; ook Gunnar bewonderde hem

om zijn ridderlijkheid en reikte hem zijn hand, Hogni knikte, en zijn glimlach was als een winterse zonneglans op een watervlak; onstuimig omarmde Guttorm hem en riep hoe blij hij was dat een Volsung in hun huis was gekomen, een koning der koningen. Alleen Goedroen zweeg, maar ieder zag aan haar ogen dat zij gelukkig was met zijn komst.

4. Hoe Sigurd trouwt met Goedroen en Gunnar met Brynhild

Maandenlang bleef Sigurd de gast der Nibelungen. Hij nam deel aan hun krijgstochten, aan hun overwinningsfeesten en hun ridderlijke spelen. Allen beminden hem. Maar iedere nacht als hij de eenzaamheid van zijn slaapkamer was binnen gegaan, zweefden zijn gedachten naar het land Lynsdale, waar Brynhild op hem wachtte. Nòg was het moment van de innige verbintenis niet aangebroken.

En ook Goedroen wachtte. Zij had de held, die in haar huis woonde, liefgekreken als het licht van haar ogen. Hij behandelde haar met eerbied en terughoudendheid, schertste wel met haar als met de anderen, maar van liefde sprak hij nooit. En ook Grimhild wachtte. Zij wenste de Volsung voor haar dochter, maar zij bemerkte dat hij droomde over een ander die zijn genegenheid bezat. Toen brouwde zij een van de dranken, die de bezweringskunst als minnedrank aanwendt en zij gaf er Sigurd van te drinken. Onmiddellijk vergat hij zijn verleden; ook aan Brynhild dacht hij niet meer. En al zijn aandacht richtte zich op het liefelijke meisje dat hij dagelijks ontmoette als de wapens niet werden gehanteerd. Na korte tijd werd het huwelijk van Sigurd en Goedroen gesloten. Wel had Sigurd het gevoel dat hem iets hinderde, maar dit was zo vaag dat het huwelijk er niet door werd belet. Hij was gelukkig door de toewijding van zijn vrouw, die zich volkomen aan hem gaf nadat hij haar iets had laten eten van Fafnirs hart.

De mare van het verbond drong ook tot Brynhild door. Uren lang zat zij zwijgend neer en haar ogen staarden in de verte. Zij verliet in de avond het huis en keerde terug naar Hindfell, waar zij rustte als tevoren in een kring van laaiend vuur.

Jarefi gingen voorbij. Giuki stierf en Gunnar volgde hem op. En Grimhild zei tegen hem: 'Het is voor een koning noodzakelijk dat hij een vrouw zoekt. Er is een verhaal over

,Brynhild uit Lynsdale, dat ik je wil vertellen. Kort na het huwelijk van Goedroen en Sigurd is zij verdwenen en niemand weet waar zij gebleven is. Maar velen zeggen dat ergens, ver in het noorden, een vrouw slaapt op de top van een berg, onbereikbaar door de vlammen die om haar heen spelen en haar niet schenden. Zij heeft beloofd alleen te trouwen met hem die haar uit de vuurkring verlost. Rijd daarheen – een schoner en koninklijker gade zul je nergens ter wereld vinden.'

Gunnar aarzelde niet. Hij dronk de toverdrank die Grimhild hem reikte en die hem ontembare moed gaf. En hij vroeg Sigurd hem te vergezellen.

Na een lange tocht vonden de helden de vuurberg. Hun paarden droegen hen naar boven. Maar toen zij de vlammen naderden, deinsde Gunnars paard terug. Grani toonde geen spoor van schrik; ongetwijfeld herinnerde het dier zich hoe het vroeger zonder leed door de vuurgloed was binnengedrongen. Op Gunnars verzoek verwisselden zij van paard. Het baatte niet; nu weigerde Grani, omdat een vreemdeling hem bestegen had.

Toen bedacht Gunnar een krijgslist. Zijn moeder had hem een drank meegegeven, die het twee mensen mogelijk maakte elkaars gedaante aan te nemen. Beiden dronken en wisselden van gedaante. Sigurd in Gunnars gestalte reed op Grani naar binnen. Daar vond hij het slot en het slapende meisje. Weer gespte hij haar harnas los en zij ontwaakte. Maar zij herkenden elkaar niet; Brynhild zag Gunnars gedaante en Sigurd was nog immer onder de ban van Grimhilds eerste toverdrank. Brynhild voelde zich diep teleurgesteld; zij had de vaste overtuiging, dat alleen Sigurd haar had kunnen bereiken.

Drie dagen bleef Sigurd binnen de vlammenkring. Hij sluimerde naast Brynhild en het blanke zwaard lag tussen hen beiden. Toen zij hem vroeg waarom hij zo koel bleef in haar nabijheid, antwoordde hij dat de goden hem hiertoe hadden veroordeeld.

Toen Sigurd de vierde dag vertrok gaf Brynhild hem de ring Andvaranaut, die zij vroeger van hem gekregen had en zij beloofde na tien dagen in het slot van Nibelungen te komen om met Gunnar te trouwen. Buiten de vuurring vond Sigurd Gunnar; opnieuw wisselden zij van gedaante en reden terug naar Grimhilds woning.

Daar vertelde Sigurd aan Goedroen wat er was geschied en hij schonk haar de ring van Andvari.

5. Over de ondergang der Nibelungen

Op de vastgestelde dag kwam Brynhild op het Nibelungen-slot. Zij werd er feestelijk ontvangen, maar toen zij Sigurd naast Goedroen zag, vlamde de haat tegen de trouweloze minnaar op en haar blikken waren zo vijandig, dat de toverkracht van Grimhilds minnedrank vervluchtigde. Hij herkende haar en wist dat buiten zijn schuld het onherroepelijke was geschied.

Toen werd het leven op de burcht der Nibelungen een hel. Verkoeling en haat waren onvermijdelijk. Vaak trok Sigurd ten oorlog om Brynhild te vergeten. Het was vergeefs: hij werd gekweld door verlangen en berouw.

Op een zomermorgen brak een felle twist uit tussen de beide koninginnen. Zij wilden in de Rijn gaan baden en Goedroen wenste voorrang te hebben bij het afdalen van de trap, die naar het water voerde.

‘Mijn man is de dapperste van allen die aan het hof wonen,’ zei ze.

Honend lachte Brynhild: ‘Mijn vader is machtiger dan de jouwe, mijn man reed door de vlammen en veroverde mij.’ ‘Het was mijn man, die door de vlammen reed en drie nachten naast jou sliep en jij hebt hem de ring geschonken die hij mij gegeven heeft.’

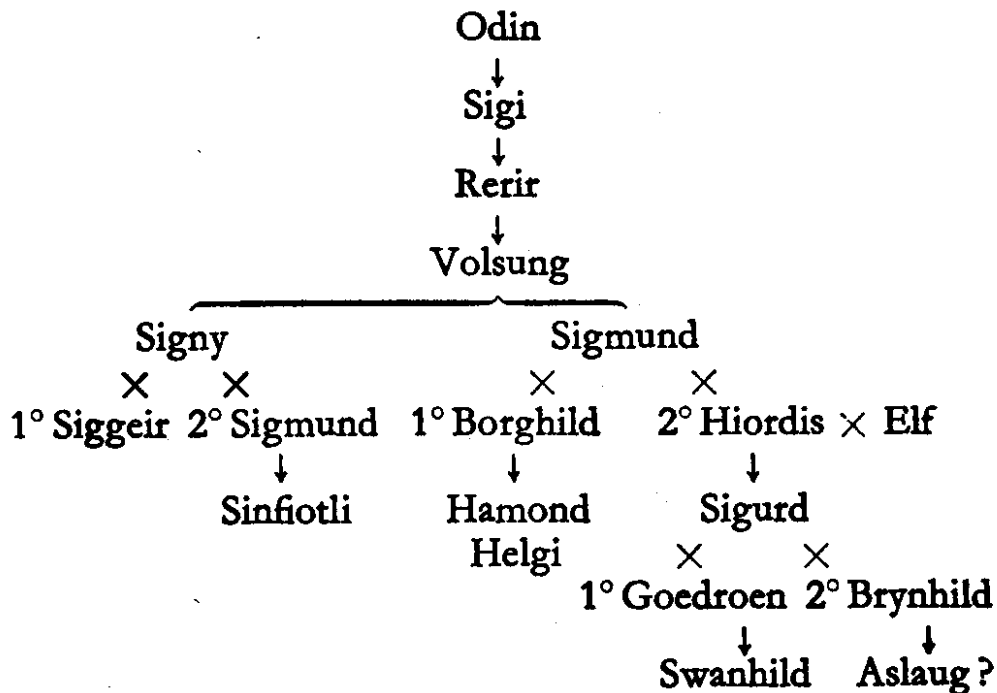
En om te bewijzen dat zij de waarheid had gesproken, toonde zij de ring van Andvari. Dodelijk gekwetst liep Brynhild terug naar het slot en in haar kamer wierp zij zich op haar bed en wist zich verteerd door jaloezie. Zij weigerde iemand te ontvangen en toen Sigurd tot haar doordrong, verweet zij hem met schrijnende woorden ontrouw en verraad. Het denkbeeld dat zij de vrouw was geweest van twee mannen kon zij niet verkroppen en ze haatte Sigurd met dodelijke afkeer. Ze smeekte Gunnar de onbetrouwbare vriend te doden. Hij weigerde. Ook Hogni ging niet in op haar eisen, maar hij wist Guttorm te bewegen het vonnis te voltrekken. In de nacht sloop Guttorm naar Sigurds kamer; twee keer vond hij hem wakende, de derde keer dreef hij de jachtspeer in het slapende lichaam van de laatste Volsung. Ontzind van wroeging en smart doodde Brynhild zichzelf;

haar lichaam legde men naast het lichaam van Sigurd op de brandstapel en het zwaard van Odin lag tussen hen beiden. Goedroen verliet de burcht der Nibelungen; zij vond een onderkomen bij de vikingkoning Elf, die Sigurd had opgevoed. Hij was na de dood van Hjordis getrouwd met Thora. Zij werd een trouwe vriendin van de dochter van Giuki en Grimhild. Haar dochttertje, Swanhild, werd door de beide vrouwen met zorg en liefde grootgebracht.

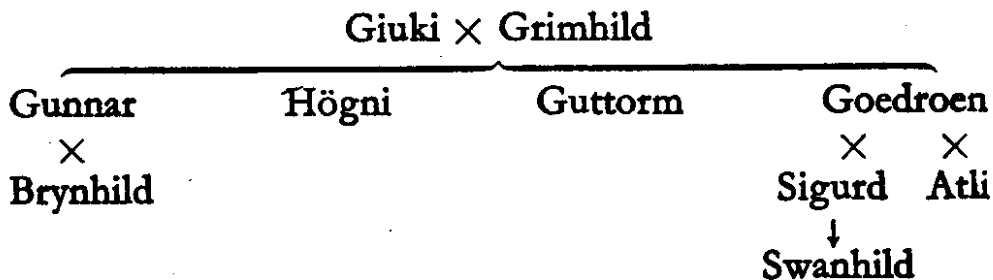
Op aandrang van Gunnar trouwde Goedroen later met Atli, een broer van Brynhild en koning der Hunnen. Hij was een hebzuchtig man en aasde op de schat die Sigurd aan Fafnir had ontnomen en die voortaan de schat der Nibelungen heette. Daarom nodigde Atli de Nibelungen uit tot een bezoek met de bedoeling hen op zijn kasteel te laten doden. Zijn uitnodiging werd aanvaard, maar voor de Nibelungen naar het land der Hunnen trokken, lieten zij de schat in de Rijn zakken en zwoeren dat zij aan niemand de plaats zouden zeggen. Toen reden zij naar Atli en Goedroen en vonden er een smadelijke dood. Maar geen hunner verried waar de schatten begraven lagen, die zoveel onheil over hun bezitters hadden gebracht.

Aantekeningen bij de Volsunga-saga

Stamboom van de Volsungs

Nibelungen

Het Nibelungenlied

Er is veel overeenkomst tussen dit epos uit de dertiende eeuw en de Volsunga-saga. De namen van de handelende personen zijn gewoonlijk verschillend.

Volsunga-saga	= Nibelungenlied
Giuki	= Dankrat
Grimhild	= Uote
Goedroen	= Kriemhild
Gunnar	= Gunther
Högni	= Gernot
Guttorm	= Giselhêr
Sigmund	= Sigmund

Signy	= Sigelind
Sigurd	= Sigfried
Brynhild	= Brunhilde
Atli	= Attila of Etzel.

In de *Volsunga-saga* is de plaats van de handeling niet nauwkeurig aangegeven; in het *Nibelungenlied* wordt Sigfried tot een Nederlandse held, die uit de streek bij Kleef (Xanten) naar het Bovenrijnse rijk trok, waarvan Worms het middelpunt was en dat als Boergonden werd aangeduid. Hij beminde Kriemhild vòòr hij in aanraking was gekomen met Brunhilde. Wel had hij vòòr de kennismaking met zijn goed zwaard Balmung Schilbung en Nibelung verslagen, bezitters van de Nibelungenschat (de Nibelungenhort) en Alberik, de heer der dwergen een tovermantel (de "Tarnkappe"), ontnomen. Ook doodde hij een draak en baadde zich in diens bloed, waardoor zijn huid verhoornd en hij vrijwel onkwetsbaar werd. Terwijl hij aan het hof in Worms vertoefde, streed hij met de Boergondiërs tegen Saksen en Denen en behaalde menige overwinning.

Gunther vroeg hem mee te gaan naar IJsland, waar de koningin van het Noorden woonde, Brunhilde, die alleen wenste te trouwen met een man die haar in drie wedstrijden kon overwinnen. Sigfried was bereid hem te vergezellen op voorwaarde, dat hij na de terugkeer met Kriemhild zou kunnen trouwen. Hij nam de tovermantel mee, die de drager de kracht van twaalf mannen schonk en hem onzichtbaar maakte. Hagen en Dankwart, twee koene ridders, gingen met Gunther en Sigfried aan boord en zij voeren de Rijn af; zonder tegenslagen bereikten zij IJsland.

Daar werden zij hoffelijk ontvangen door Brunhilde en haar maagden. De IJslandse koningin meende dat Sigfried haar tot een wedstrijd kwam uitdagen; zijn naam was doorgedrongen tot haar land en zij kende zijn levensgeschiedenis. Zij voelde zich teleurgesteld, toen bleek dat zij Gunther moest bestrijden. Beschut door een zwaar, breed schild en gewapend met een enorme speer, plaatste Brunhilde zich tegenover de man, die haar tot een huwelijk kwam dwingen. Maar voor de wedstrijd begon, was Sigfried naar het schip gesneld om zijn tovermantel te halen. Onzichtbaar plaatste hij zich naast Gunther, weerde de slagen van Brunhilde af en dwong haar zich overwonnen te verklaren. Bij de tweede wedstrijd wierp de koningin een zware steen en sprong er

toen overheen. Gunther was niet in staat tot deze prestatie. Maar Sigfried slingerde de steen veel verder dan Brunehilde het had gedaan, greep Gunther bij de gordel en zwaaide hem zóver, dat Brunehilde opnieuw moest erkennen overwonnen te zijn.

Verslagen keerde zij in haar paleis terug. Maar ze beloofde naar het hof te Worms te trekken, nadat ze afscheid had genomen van alle edelen die tot haar volk behoorden. Naar alle windstreken zond zij haar boden; honderden kwamen naar haar hof en Hagen begon te vrezen dat er bloedige twisten zouden ontstaan. Sigfried deelde die bezorgdheid; hij vertrok onmiddellijk om hulptroepen te werven. Na korte tijd was hij aangekomen in het land van de Nibelungen, waar zijn schatten werden bewaard. Hij versloeg daar een reus en dwong Alberik hem een leger te bezorgen, dat de oorlog in IJsland kon tegenhouden. Uit zijn schatten deelde hij geschenken uit en enkele weken later begeleidden de helden Brunehilde en Gunther op hun tocht naar Worms. De ontvangst was hartelijk. Sigfried en Kriemhild verloofden zich. Tot verbittering van Brunehilde, die Gunther niet liefhad, maar Sigfried beminde. Gunther voelde zich diep ongelukkig wegens de koele houding van Brunehilde: toen hij haar wilde kussen bond zij hem met haar gordel en hing hem hoog aan de wand. Sigfried overmeesterde haar op verzoek van Gunther; hij had zich gehuld in zijn tovermantel en ontnam haar een ring en de gordel, die hij aan Kriemhild schonk. Heimwee naar huis kwelde Sigfried. Hij verliet met Kriemhild Worms; in het Benedenrijnse rijk vonden zij op de burcht Xanten zijn vader en moeder en zij volgden Sigmund en Sigelind op als regeerders van hun land.

Jaren later nodigde Gunther Sigfried en Kriemhild uit tot een bezoek. Bewogen zagen zij Worms en hun bloedverwanten terug. Enkele dagen later kregen Brunehilde en Kriemhild twist over de belangrijkheid van hun echtgenoten. En de onenigheid liep zo hoog, dat Kriemhild besloot het eerste de kerk binnen te gaan om Brunehilde te tonen dat haar Sigfried voornamer was dan Gunther. En voor de kerkdeur riep zij luid dat Brunehilde haar man ontrouw was geweest op het moment waarop Sigfried haar had overmeesterd. Toen de dienst geëindigd was, wachtte Brunehilde Kriemhild op en vroeg haar het bewijs van haar grove beschuldiging. En toen de ring en de gordel van

Brunchilde werden getoond, barstte zij uit in tranen van woede. Hagen besloot Sigfried te straffen voor wat hij, volgens Kriemhild, Brunchilde had aangedaan. Door vleierij wist hij Kriemhild het geheim te ontfutselen, dat Sigfried alleen kwetsbaar was tussen de schouderbladen; daar was een lindeblad heengedwarreld, toen Sigfried zich waste met het bloed van de draak. Op Hagens verzoek naaide Kriemhild op Sigfrieds gewaad een merkteken op die plaats. En tijdens een jachtpartij, waarbij Sigfried zich neervlijde om te drinken uit een bron, stiet Hagen hem de jachtspeer in de rug. Dat was het einde van de held der Nederlanden.

Het tweede deel van het *Nibelungenlied* wijkt op vele punten af van het laatste gedeelte der *Volsunga-saga*. Wel is ook hier sprake van de ondergang der overlevende vorsten in het land der Hunnen. Maar in de *Volsunga-saga* nodigt Atli hen uit met de bedoeling zich meester te maken van de schat der Nibelungen, terwijl tijdens de moordpartij Goedroen de zijde van haar verwanten kiest. In het *Nibelungenlied* is Etzel een nobeler figuur dan Atli en Kriemhild, die te vergelijken is met Goedroen, wordt de oorzaak van de vernietiging der broeders uit Worms; haar wraak op Hagen en Gunther is primair in dit gruwelijke verhaal. Kriemhild wordt tenslotte zelf gedood door Hildebrand, de wapenmeester van Theodorik.

Bepaalde elementen uit de *Volsunga-saga* en het *Nibelungenlied* vindt men terug in 'Das Lied vom Hürnen Seyfrid'; uitgegeven door Wolfgang Golther, Halle 1889, naar bronnen uit de zestiende eeuw en in 1726; het is ontstaan al voor 1300 uit twee liederen; Hans Sachs bewerkte het tot een drama: 'Vom hürnen Seufried'.

Siegfried breekt zijn zwaard in tweeën en slaat tenslotte het aambeeld in de grond; hij strijdt met een draak en maakt zich onkwetsbaar, spoort een koningsdochter op: Florigunda die door een draak is geschaakt, verslaat ridders en dwergen, ontvangt van een dwerg de 'Nebelkappe', sluit een huwelijk in Worms met de verlostte jonkvrouw en wordt gedood door Hagenwald bij de bron; Florigunda neemt wraak.

Men vergelijke de inhoud van de *Volsunga-saga* met de *Heldenliederen* uit het tweede deel van de *Edda* in de vertaling van Dr. Jan de Vries, Amsterdam 1952; ze staan in verband met Helgi, Gripir, Sigurd, Atli, Gudroen en Brunchilde.

Volsunga-saga en Nibelungenlied

In de elfde en twaalfde eeuw bestonden in de landen der Franken een aantal korte, episodische liederen. Een ervan behandelde de verhouding van Sigfried en Brunehilde en de moord op de populaire held door Hagen; een ander schilderde de ondergang van de Bourgondiërs in de burcht van Etzel, koning der Hunnen. Hoe oud ze waren en wie ze gedicht heeft, weet niemand. Ook niet wie voor het eerst deze sage met Kriemhild als verbindende figuur verenigd heeft tot een epos, waarin het tweede deel het logische vervolg werd op het eerste. Vermoedelijk gaf dit deel een gefantaseerde geschiedenis, terwijl het laatste fragment min of meer historische stof bevatte; inderdaad woonden de Bourgondiërs eenmaal bij Worms, ze werden in 437 door de Hunnen verslagen, terwijl hun koning Etzel (Atilla) in 453 plotseling stierf. Uit 1160 à 1170 dateert '*Der Nibelunge Nôt*', een naam, die duidelijk te kennen geeft dat oorspronkelijk alleen de ondergang der Bourgondiërs (hier de Nibelungen genoemd) in het epos werd bezongen. Het eigenlijke *Nibelungenlied*, waarvan elf volledige handschriften en drieëntwintig fragmenten zijn overgebleven, werd waarschijnlijk in 1205 gedicht door een ridderlijk kunstenaar aan het hof van bisschop Wolfger von Ellenbrechtskirchen in Passau, hij gaf er een hoofs cachet aan. Meermalen neemt het handschrift als vervolg op '*Di Klage*', waarin het verdriet over de dood der Bourgondische vorsten domineert. In de dertiende eeuw ontstond de *Thidrek-saga*, waarin een Noorse schrijver jonge en oude liederen van het Nibelungen-verhaal koppelde aan die over het leven van Theodorik de Grote. Het is niet met zekerheid bekend hoe hij aan de stof voor zijn compilatie is gekomen. In de *Edda* en de *Volsunga-saga* vindt men Oud-Noorse liederen, waarin overeenkomstige gebeurtenissen worden beschreven. Vrij algemeen wordt aangenomen dat in al deze gevallen oude Duitse verhalen, nu volkomen verdwenen, naar Skandinavië werden overgebracht en daar bewerkt. Maar ook wordt beweerd, dat de oudste motieven Skandinavisch zijn (Prof. Boer).

Volgens Wilhelm Ranisch is de oorsprong van de Nibelungenhistorie Frankisch; de Franken trokken ca. 430 over de Rijn, als ze er zeven jaar zijn, bereikt hun het bericht van de overwinning der Hunnen op de Bourgondiërs. In de

vijfde eeuw leeft het verhaal nog voort onder de Franken; via Noord-Duitsland bereikt het vermoedelijk in de zesde eeuw Skandinavië. In de tiende of elfde eeuw wordt het in nieuwe vorm opgenomen in de Edda; veel gaat verloren, maar wordt veranderd, nog meer 'vernoordst'. Vooral de invloed van de *Helgi-saga* is zeer groot. De *Volsunga-saga* ontstond ca. 1260 uit de eerste helft der *Ragnarsaga*: 'der Sagaschreiber beabsichtigte das Geschlecht des grossen norwegischen Königs Haraldr Harfagir anzuknüpfen an Sigurdr.' Als verbindende figuur fungeerde Aslaug, dochter van Brunchilde en Sigurd; later de vrouw van Ragnarr, voorvader van Harald.

Anna 5e klas Volsungsaga 06-02-01

Marlies 5e klas Volsungsaga 06-02-01

Marijn vijfde klas Volsungsaga 2006-02-01